

6444

НОВЕ МИСТЕЦТВО

№ 17

1934

к 6444

1927

1934
24041

Артист театру „Березіль“ Ю. Гірняк

в ролі Трібуле — „Король бавиться“

ЦЕНТРАЛЬНА
НАУКОВО-УЧБОВА
БІБЛІОТЕКА
87751

**КРАЄВИЙ ВІДДІЛ
ВУФКУ**

Харків,
Майдан Тевелєва
товарова біржа
Телеф: 20-96 і 15-85.

1-й
К. ЛІБКНЕХТА
вул. К. Лібкнехта
—
Каса з 5 год.
—
Телефон 8-10

2-й
ім. КОМІНТЕРНУ
вул. 1-го травня
—
Каса з 4 год.
—
Телефон 7-43

3-й
ЧЕРВОНИЙ МАЯК
Сергієвський майдан
—
Каса з 4 год.
—
Телефон 9-51

4-й
ім. К. МАРКСА
вул. Свердлова
—
Каса з 5 год.
—
Телефон 10-06

5-й
ім. ДЗЕРЖИНСЬКОГО
вул. Свердлова
—
Каса з 5 год.
—
Телефон 35-51

В робітничих
районах
6-й
„ЖОВТЕНЬ“
вул. Жовтневої революції, № 32
(кол. Москалівська)
—
Телефон 23-01

7-й
ПРОЛЕТАРІЙ
(кол. „Современный“)
ріг Кладовищенської
та Гітвської вулиць
—
Каса з 4 год.

Держкіно-театри ВУФКУ

З 3 травня

ЕСПАНСЬКА ТАНЦЮРИСТКА

З 3 травня

ШЛЯХ ДО КРАСИ Й СИЛИ

З 3 травня

ТАЙНА МАЯКА

З 3 травня

ДВА КАПІТАНИ

З 4 і 5 травня

НАТЕЛА

6, 7 і 8 травня

ЗЛОМИ СУДЬБИ

ПЕРША СЕРІЯ

ПЕРША СЕРІЯ

МІС МЕНД

З 4 і 5 травня

МИНАЮТЬ ТІНІ

6, 7 і 8 травня

НАТЕЛА

КАПЕЛА під керуванням Ф. СОБОЛЯ — Д У Х

ПЕРШОТРАВНЕВІ КОНЦЕРТИ

1. Театр ім. 1 Травня—Основа.
2. Клуб „Книгоспілки“.

Готується КОНЦЕРТ на роковини ІВАНА ФРАНКА.

Подробиці в афішах.

Телеф. 33-36 від 12—2

Адміністрація

СОСТАВ ГАСТРОЛЬНОГО АНСАМБЛЯ АРТИСТОВ МОСКОВСКОГО ДРАМАТИЧЕСКОГО ТЕАТРА **БЫВ. КОРШ**

с уч. Заслуженного артиста Республики **Н. М. РАДИНА**

В СОСТАВЕ:

Н. М. Радин, Е. М. Шatroва, Н. Л. Коновалов, П. И. Леонтьев, заслуженная артистка А. В. Токарева, Е. И. Леонарда, Е. А. Хольт, Б. Я. Петкер, Н. П. Акинский, А. М. Незнамов, Ф. В. Флоринская, М. И. Холодов, М. А. Занкина, В. И. Цыганков, М. И. Царев, М. С. Войт, Н. В. Кошкина, А. А. Марьин, Л. С. Волинский, С. И. Каминка.

Художеств. руководитель главный режиссер Н. М. Радин
Уполномоченный Н. П. Акинский

В репертуаре комедии еще не игранные ансамблем в Харькове и новинки зимнего сезона: „Ремесло Господина Кюрэ“, „Чудеса в решете“, „Жулик“, „Господин Защитник“, „Чорт“ и другие.

Начало гастролей 15 мая

ДАНО БУДЕТ ВСЕГО ШЕСТЬ СПЕКТАКЛЕЙ

белоснежное белье одним кипячением

СТИРОЛЬ = ИНОЗИТ

без мыла, без соды, без щелока, без труда.
Акц. о-во Инозит. МОСКВА, ТВЕРСКАЯ, 28

Цена пакета малого на 20 ф. белья—28 коп.

„ „ „ большого „ 40 ф. „ —50 коп.

Требуйте во всех магазинах ХЦРК, „Ларек“, „Хаторга“,
Аптекоуправления, Укр. Кр. Креста и аптеке ГПУ.

ЦЕНТРАЛЬНА
— НАУКОВО-УЧБОВА —
БІБЛІОТЕКА

ЖУРНАЛ ХУДОЖНЬОЇ
РОБОТИ НА СЕЛІ

СІЛЬСЬКИЙ ТЕАТР

Другий рік видання

Місячник Відділу Мистецтва Наркомосвіти УСРР регулярно подає:

ВЕЛИКИ П'ЄСИ для округових робсельтеатрів, районних театрів та драмгуртків.
МАЛІ П'ЄСКИ, інсценівки, живі газети, вірші, оповідання, фейлетони для сільських та клубних драмгуртків.

Пісні з нотами, списки п'єс і нот, методичні, довідкові і технічні статті, рецензії на нові п'єси, хроніку з мистецького життя.

Вимагайте по всіх книжкових кіосках.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА 1927 РІК:

На 1 місяць—30 коп., на 6 місяців—1 карб. 50 коп., на рік—3 карб. Ціна окремо в роздрібному продажу—30 коп.

Передплата приймається в головній конторі „Радянського села“ м. Харків, Пушкінська 24.

Адреса редакції: Харків, вул. Артема 29, НКО (Відділ Мистецтв). Телефон 29-13.

ВИЙШОВ З ДРУКУ
ЖУРНАЛ

„ВАПЛІТЕ“ № 2

З М І С Т Ж У Р Н А Л А :

ПОЕЗІЯ. О. Цатурян — „Дні робітничі“ з вірменської перекл. П. Тичина. Левон Шант — „Ніч“, з вірменської перекл. П. Тичина. Сосюра — „Вчителька“, поема. Мисик — Ленін. Фальківський — „Зійшлись обоє на багнетах“. Коляда Г. — Шугають авто. М. Бажан — „Дорога“. Слісаренко — „Іней“. Щербина — „Поезія в прозі“. • О П О В І Д А Н Н Я. В. Вразливий — „Життя білого будинку“. Дніпровського — „Долина Угрів“. А. Любченко — „Незвані гості“. Копиленко — „Мати“. Лу-Сіун — „Життя А-Кі“ (з китайського життя, з француз. перекл. Підмогильний). • С Т А Т Т І. М. Йогансен — „Аналіз фантаст. оповід.“. Р. Якобсон — „Про реалізм у мистецтві“. А. Павлюк — „Нова чеська поезія“. О. Гатов — „Лист з Парижа“. • БІБЛІОГРАФІЯ. ХРОНІКА.

ЦІНА 75 КОП.

Склад Видання, Редакція і контора: Харків, Ст. Пасаж № 28-29 Т-во УТОДІК.

Там же можна одержати журнал „Вапліте“ № 1 та інші видання „Вапліте“ як от:

1. Мистецтво в небезпеці — Г р о с а ціна 30 коп.
2. Перший зошит „Вапліте“ — ціна 1 карб. 75 коп.

ЧИТАЙТЕ
ЩОТИЖНЕВУ ГАЗЕТУ
„КІНО-ТИЖДЕНЬ“

Коштує на 12 міс. — 2 крб.

„ „ 6 „ — 1 „ 10 к.

„ „ 1 „ — — 20 к.

Окремий номер — 5 коп.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ
ЖУРНАЛ
УКРАЇНСЬКОЇ КІНЕМАТОГРАФІЇ
„КІНО“

Коштує на 12 міс. — 3 крб. 25 к.

„ „ 6 „ — 1 „ 65 к.

„ „ 1 „ — — 30 к.

Окремий номер 15 коп.

ПЕРЕДПЛАТУ ПРИЙМАЮТЬ:

Контора видавництва — Київ, Бульвар Шевченка, 12, ВУФКУ
та всі поштові контори Союзу

[792 (477) (05) „1927“]

Рік видання III

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

НОВЕ МИСТЕЦТВО

Адреса редакції:
Харків, вул. Карла
Лібкнехта, № 9.
Телефон 1-68.

ТИЖНЕВИК

ВИДАННЯ ВІДДІЛУ МИСТЕЦТВ УПО УСРР

№ 17 (58)

3 ТРАВНЯ

1927

Малюнок худ. Ан. Петрицького

58

Театральні нотатки

Кінчилися сезони... Театри по великих містах підраховують свої досягнення й дефіцити; судять й пересуджують їх і в статтях і на диспутах.

Але яка це тонесенька плівка театральної культури на Україні, який невеличкий відсоток людности на Україні з цими новішими досягненнями ознайомлюється. За даними Наркомосу на Україні працює 60 театрів, але що вони грають, як животіють, як змагаються з усякими перешкодами життя?

Отже невеличкий шматок цього. Округове місто Прилуки—в самому серці Полтавщини 30 тис. населення. Місто, як всі наші провінціальні міста. Установи зосереджено в центрі; поміж ними величезні, певно невсихущі, калюжі. На всі боки розходяться вулиці, оббудовані маленькими хатками з тихими садками. До війни розпочали були будувати справжній театр, але не скінчили. Тепер є невеличка театральна зала, приблизно на 300 глядачів. У цьому театрі грає „Ансамбль руської драмкомедії артистів харківських театрів під художнім керівництвом Віктора Барського та головного режисера Ксенії Гааз“. Репертуар, що його ця трупа виставляє—певно найпершого гатунку принаймні афіші рекомендують його, як „п'єси найкращих театрів Москви, Ленінграду, Харкову та закордону“—як бачимо всім смакам догоджено—ні закордонний, ні наш (але який?) глядач не матиме права поскаржитись.

І справді п'єси не аби які. Сьогодні йде „Касатка“ (Цирковая наездница) А. Толстого, про яку сповіщено, що її з великим успіхом виставляють у Москві Харкові та Києві (а в останніх двох містах щось про неї й не чути),—далі—„Крон принц и Мария Вечера“—„по секретних мемуарах австрійського двора“ обіцяні Франц Йосип, Кронпринц, різні вельможі то-що—видко „Заговор императрици“ вже досить набрид.

Мені довелося побачити під час короткого перебування в Прилуках—одну лишень п'єсу—„Фавн“ Кноблоуха. П'єса не без виявничого патосу—грим і блискавка на життя англійської аристократії і... суфражисток. Фавн, що з'явився в це оточення, не може зрозуміти сенсу в такому житті, активно втручається в нього та поєднує при цьому пари коханців, що без нього не могли собі слушних партнерів знайти навіть суфражистка

переконалась, що її діло кохати та плодити дітей. Не вище од ідеології п'єси була й постановка. Маленька і без того сцена завантажена меблями, килимами, вазами, квітами; дивлячись тільки й боїшся, як би актори граючи непоперекидали всього. Трупа суто провінціальна, але не без героя улюбленця публіки—актора й режисера Аскольдова, що в „його вечір“(?) п'єсу дано. Дужий моторний стрибав він, як справжній фавн викриваючи вади розкішно(!) вбраної аристократії.

Публіка... її потроху набралася чи не повна зала. Сміється з першого ліпшого дотепу,—иноді радіє, аж стогне. Кажуть що звичайно тримається п'єса 2—3 вистави. Але так сак трупа животіє цілий сезон, сумлінно обслуговуючи непманів, або їм своїм смаками подібних.

Українського постійного театру немає. Публіці, що одвідує руський театр—український театр не до смаку, нечисленне робітництво очевидно не дуже ще до театру звикло. Вряди годи даються українські спектаклі в робітничому клубі.

Сум обгортає... Що несе такий і ідеологічно й художньо назадняцький театр у маси?

Це один із 38 театрів руських на Україні. Але поруч з ними існують і українські в її-ж межах; а опріч цього невеличке (на щастя) число різних українських колективів репрезентує наше театральне мистецтво за межами України.

Про один із таких, що я його бачив в-осени того року в Ленінграді до речі буде згадати.

Звичайний літній садок для розваги—„Олімпія“—такий, яких багато на околицях Ленінграду, міститься на довжелезному ленінградському проспекті—артерії, що з'єднує центр з робітничим районом. Вечорами, особливо в неділю наповнюють „Олімпію“ густі лави відвідувачів, що прийшли скінчити свій відпочинок на вільному повітрі. В цьому садку і дає свої спектаклі „український театр ім. Шевченка“, що грає взимку десь на проспекті Володарського (кол. Літейному).

Одну з таких вистав пощастило й мені одвідати. Настрій у публіки підвищений: бо не дивниця; густий запах пива повзе над глядачами, що не одну видко сотню пляшок в себе за довгий день вихилили. Отже й повстають увесь час сварки,

Одеса

Україна

„Учитель Бубус“ — Арт. Н. Осмяловська

головне із-за місць, які займають здебільшого навмання. Ретельно працюють контролери, що з великого користуються успіху в публіки, коли спіймавши якогось безбілетного хлопчиська хутко виводять його за ковнір. Зрозуміло, що коли заграло піаніно чогось сумного (йшло в той день „У тієї Катерини“) і вийшов дідок із здоровенним кійком та почав щось проказувати—не було чути ані слова. Частина публіки ставилась до цього байдуже, частина була з актором очевидно в дружніх відносинах: „говори громче, старик, шибче, скорее“ отакі вигуки лунали з місць увесь час. А далі загув тут-же поблизу досить таки голосний мотор, розсердився на це спочатку один пес, до нього пристав другий, обидва загарчали, загавкали що було сили. І коли звилась завіса й серед звичайного омеблювання сучасної кімнати з м'якими стільцями заспівала якоїсь сумної Катерина—то знов таки не доходило до публіки ані чого. Треба про те сказати правду: з доброго таки дроту

скручені нерви в тих акторів: не зважали вони ні на собаче гавкання, ні на гучний сміх публіки з цього приводу, ні на частенькі такі свистки і сумлінно доводили своє діло до кінця. Впала завіса, публіка відпочива: „ничего не слышал“—чути з одного кінця; „ничего не понял“—з другого; „а скоро ли борьба“—з третього. Швидко пройшла й друга дія: все було як слід: добре додержувано традицій старого українського театру: співи „А молодість не вернется“, „Як ти мишей боїшся“, був звичайний і дивовижний гопак.

Якісь парубки гасали принаймні на аршин заввишки над коном, крутилися та викручувалися на всі боки. Не стрималась і сумна Катерина. затанцювала. Було добре, що тяглося все це не дуже довго; спектакль закінчився за годину.

Бож після української вистави мала бути „французька боротьба“.

Що такі вистави не були випадковими явищами про це свідчили старі афіші поналіплювані на паркані. Цікаво як ті афіші складено. Спочатку детально розписується великими літерами про французьку боротьбу, або гастролі „антропологической труппы зверей“ далі маленькими: „перед началом будет сыграна украинская опера Котляревского „Наталка Полтавка“ або „Запорожець за Дунаєм“.

Одне слово теж саме здається, що було за часів репресій царського уряду на український театр. Тільки тоді для з'їзду публіки нашвидку грали якогось пустенького руського водевіля; тепер-же цю поважну роль виконує українська п'єса.

І мимоволі повстає питання: кому і для чого потрібен такий театр? Публіка дивиться на сцену, мало розуміючи саму дію, дивиться на „гру“ і байдужа до „розмови“, радіє побачивши підчас чагування козаків пляшку з знайомою етикеткою, принишкне, коли залунають знайомі далеко по-за межами України мотиви пісень, а особливо, коли викручуються там танцюристи. Звичайно кожна людина хоче їсти, а „ломати хохла“ це-ж жодної кваліфікації чи підготовки не потребує.

Після всього цього хоча й добре знати, що бракує нам грошей все таки думається: треба звернути більше уваги на нашу театральну провінцію. І чи не час уже поставити питання про утворення 2—3 зразкових пересувних театрів, що збуджували б нові, не заялозені найгіршою провінційною традицією сили.

П. Р.

Ріта Нещадименко

(До першої річниці смерті 24 квітня 1926-27 року)

Мені ніколи не доводилося писати згадок про близьких друзів, та товаришів по роботі. Ніколи не складав я „звичайно прийнятих“ промов чи некрологів, якими для „годиться“ людство шанує вибувших з активних лав будівників життя. І зараз коли я хочу говорити про Ріту, я не знахожу слів. В уяві встає образ людини, своєїрідної людини, глибокої натури і без краю проникновеного мистця. І здається знаєш цю людину, бачиш її в роботі, бачиш її в товаристві, пригадуються моменти Рітиної самотності і болів, перед очима проходять постаті створених нею образів — і разом з тим переконаєшся, що всього цього мало, щоб словами воскресити її постати так, як мусили-б ми шанувати цю людину. Нашого споріднення в праці, нашого знайомства з нею в дружбі і товаристві, наших слів замало для цього. Безмежно глибока і своєїрідна натура... Вразливість і тонке відчуття, надзвичайна здібність проймається зворушеннями до самозабуття, ось характерні риси нашого дорогого „Рітьонка“, що не знав компромісів. Це був надто тонкий апарат людської чутливості... Ним можна було виміряти біль, ним можна виміряти звучання мислі, але він не придатний для виміру урагану. Наш переходовий час надто багатий змаганнями суперечностей; вірне і невірне правдиве й неправдиве чергуються в загальному процесі становлення і родять бурі, яким потрібно протиставити упертість волі, міць завзяття, а не лише уміння чути, боліть і умирати... А цього в Ріті не було... Всією своєю болюче - чутливою істотою Ріта стояла на боці гноблених і скутих, була надто культурна і розуміла причини соціальних нерівностей, але на боротьбу та визволення могла дати лише єдину міць свою — уміння

відчувати, боліть і силою свого таланту давати перетворення життя. Акцентована виключною емоціональністю — Ріта носила в собі стихію відчуття і навіть мислення у неї було чуттєве, емоціональне. Це определяло її місце в житті. Такі натури ніколи не займають становища, на яке мусили б ставати по своїм здібностям. І часто ламаються на половині шляху. Тим більше ми мусимо відчувати втрату Ріти — бо виключними натурами нас природа обділяє надто скупко.

Мистецьку роботу Ріта почала з „Молодого театру“. Пригадую коли ця, не по таланту скромна людина, вступила до наших лав і з ентузіазмом віддала всю себе праці. Але й ентузіазм Ріти був якийсь своєїрідний. Він більше в глибині і в філософії творчості, аніж в безпосередніх проявах нашого оточення. Заглиблюючись в природу мистецтва, в природу творчості, вона завжди шукала захований зміст перетворення. Коли працювала над роллю то входила в працю до вичерпання. Не розриваючись з думками про створений образ, мучилась тремтінням за його долю, за формальне окреслення вимірюваної реальної, боліла вигаданою нікчемністю своєї кволости. Колосальний талант Ріти не встиг розгорнутися цілком. Причини цьому в загальних бурях нашого переходового часу. Перебудова соціальних форм — ламає і мистецькі надбудови, а творяться вони не швидко. Брак репертуару, брак матеріалу (ролів), де може розгорнутися такий колосальний талант, як Рітин — завжди мучив цього виключного майстра, що в своїй безкомпромісності був жорстоким до самого себе, до своєї роботи. Період шукання шляхів театру в „Березолі“, коли перше слово

належить режисурі—особливо мучив Ріту. Але вона любила свій рідний „Березіль“, вона найбільше чутливо сприймала „Березіль“, як динамічний процес, що розгортається за логікою соціальних законів. І тим більшою трагедією була неможливість розгорнення цієї обдарованої індивідуальності. Ріта була лише акторка і не могла сама творити собі репертуару. Але за те її роботи в ролях, навіть в невеликих, дивували своєю глибиною, соковитістю і проникновенністю змісту, та майстерністю форми. Це був великий майстер... І працювала Ріта з відданістю, що далеко переважала її фізичні сили... Ніяких компромісів, а все, все віддати для праці.

Хіба ще мовити про Ріту, як товариша... Чулість до людей заслоняла в Ріті свою власну особу. Ні краплини фальші, ні росинки формального відношення, лише теплота, любов і братня щирість... Подавати факти, це значить переконувати, що до Ріти, до всіх хто її знав — переконувати не треба. В ній ми дійсно загубили те перетворення любови й товариського чуття, яке нам так потрібне і без якого й саме буття була б пуста формальність.... Наша ж культура, наш театр в особі Ріти Нещадименко загубив велику талантом і майстерством індивідуальність, яких він так потребує в часи перебудови людських взаємин, де мистецтво виступає в перших лавах нових конструкторів.. Ми не зуміли її зберегти.. Що ж наші спогади... Слова. А більшого сьогодні в нас нема для Ріти. Вона нічого вже не потребує. І зараз я, пригадуючи цю людину — вбачаю прості і великі здивовані очі, які наче промовляють: „навіщо це мені“... І хочеться сказати: „це більше для нас, а не для тебе“. Пробач загублений наш друже, що ми і в цій справжній епохі.

Степан Бондарчук

По Московських виставках

(Лист із Москви)

Велика подія московського мистецького життя, нещодавно розпочата друга виставка твистариста руських скульпторів.

Не зважаючи на те, що на виставці брали участь самі московські скульптори, навіть без численної й дужої групи лєнінградців: Матвіїва, Лішева, Гінзбурга, Манізера, Синайського, Еллонена й инш., вона все-таки розбиває ту традиційну й тенденційну думку про убогість руської скульптури, що з давніх давен укорінилася в громадянстві.

Двоє явищ особливо радують на виставці: довілля великих робіт виконаних у матеріалі (мармур, дерево), що свідчать про невпинну й уперту роботу наперекір тяжким сучасним умовам скульптурної праці, і участь на виставці численної групи молодих скульпторів, які вперше показують свої роботи суспільству.

Загальна характерна особливість виставки — надзвичайно яскраво виявлений на ній одхід сучасної скульптури від натуралізму та імпресіонізму. В модних шуканнях монументалізму московські скульптори ідуть найрозмаїтішими напрямками, від модернізму та примітивізму, Ніс-Гольдман, Фріх-Хар і Сандомірський, до трохи старих уже лівих шукань Клюна і Чайкова, які дали „гру матеріалів“ в стилі вже забутих „контрельєфів“ Татліна, неоархаїзму Булаковського і Вайнера і нарешті стриманого французького пластичного реалізму Корольова, який дав низку вдалих портретів.

Серед молодих скульпторів висувається Д. Цаплін — майстер ще майже без культури й досвіду, але з великим творчим темпераментом та упертістю і потім молоді шойно зі шкільної партії Вхутемасу Сомова та Смотрова.

З-поміж знайомих широкій публіці майстрів старшого покоління слід згадати В. Домогацького, що здобув найбільше визнання публіка за вдале погруддя Пушкіна з мармуру, С. Ерзю і І. Щадра, що також дали по кілька портретів і нарешті наших „аніمالістів“ Ватагіна й Черімова, яких ідосі ніхто не перевишив в цій вузькій але прекрасній жанрі.

На жаль прагнення до монументальності, вже нами згадуване, не позначилось такими гарними наслідками як в станкових творах, на проєктах монументів, досить численних на виставці.

Проєкти монумента Леніну роботи Л. Вайнера і „Волжские Грузчики“—А. Тенета німечні й наївні, провінціалізмом тхне від „Вежі жовтня“—Чайкова,—запізнена луна від колись знаменитого проєкту вежі Татліна.

Однак цей брак справді монументальної скульптури не мусить зневірювати глядача. Численність і свіжість виставлених робіт запорука в тім, що це найтрудніше завдання наші скульптори свого часу розв'язують.

Альф

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ
ТИЖНЕВИЙ ІЛЮСТРОВАННИЙ ЖУРНАЛ
„ВСЕСВІТ“

Ціна окр. номера 15 коп.

Диспут — „Шляхи сучасного

(3 а к і н ч

Останній (4-й) день диспуту - день підсумків і резюме: виступає всього 3 промовці, що роблять підсумки—т. т. Озерський зав. УПО, що весь час головував на диспуті, т. Курбас і Христовий.

Хоча де-хто з промовців дорікав нам, каже т. Озерський, що тут занадто широко було поставлено тему диспуту. Через що увага доповідачів не могла зосередитись на певних питаннях, але на сьогодні справа з українським театром потребує саме такої загальної постановки нам треба намітити ті шляхи й перспективи, які стоять перед театром. Ми зараз переживаємо етап буйного росту української культури—література, театр, культура буйно росте. Партія стоїть за повний, широкий, безоговорочний розвиток української культури. але цей рост відбувається в тяжких умовах, і кращі наші театри задираються від провінціалізму. Доповідь Курбаса—це крик за вільне розгортання культури. Що до театральної проблеми, то т. т. що виступали намічали різні шляхи, приміром, позиція Мамонтова й Туркельтауба, і позиція Курбаса та інших товаришів—це полюси, які не можуть зійтись. Минулого року в червні в „Культурі й побуті“ відбулася дискусія між Мамонтовим з одного боку та Й. Шевченком і Кудрицьким з другого. Мамонтов розвивав там теорію 3-х фаз розвитку українського театру: 1-а фаза—самобутній український театр, з 1920 року, 2-а фаза—московізація театру й 3-я фаза—має бути національний самобутній театр. Й. Шевченко ще тоді слушно застерігав від поглядів Мамонтова. Треба ясно сказати, каже промовець, що синтез не в самобутньому, а в пролетарському театрі. Треба вважати, що в нас, особливо в центральному театрі, багато дрібно-буржуазної публіки, вона приміром пішла на таку сумнівну з боку ідейного п'єсу, як „Седі“, Туркельтауб репрезентує цю частину публіки.

До цього часу ми зневажливо ставилися до побутового театру, як до театру „ковбаси“ й „гопака“. Але в цьому театрі є й гарні елементи. І туди ходить всяка публіка, навіть робітники й відповідальні партійці, щоб українізуватися. Отже не можна нехтувати інтересів цього глядача. Такий театр, як „Березіль“ через складність своїх форм не завжди подобається масі глядачів нижчого культурного рівня. Тому для такої маси треба використовувати народний театр, але з цього театру треба вижити національно-історичну романтику, тому що він може стати місцем для проголошення націоналістичних гасел. Взагалі треба звернути увагу на стан нашої старої культури.

Далі промовець характеризує стан речей у театрі ім. Франка та інших подібних (виробничих) театрах. Не задовольняє насамперед репертуар цих театрів, де поруч з п'єсами революційними є багато буржуазно-демократичних. Перед цими театрами чимало небезпек—вони спинилися в своєму художньому й політичному розвитку, їм треба зв'язатися з масами, поліпшити якість репертуару й художньої продукції, вони стоять перед загрозою ідейного дрібно-буржуазного сповзання, небезпека застою, ідейного занепаду стоїть реальною загрозою перед цими театрами. „Березіль“ промовець вважає за активний чинник нашого суспільства, через це так багато його тут ляли. Заслуга „Березоля“ в тому, що він зрозумів, що театр не ба-

лаканина, що це видовисько, що він мусить впливати на глядача, вражаючи його. Гострі форми впливу на глядача—співзвучні епосі. Цього ще не розуміють інші театри. Друге, ще цінне в Березолі—колосальне устремління вперед, запальна боротьба за шляхи театру, устремління до революційного репертуару. Технічно „Березоль“ також стоїть вище за інші театри, він має передову активну молодь. Промовець закидає „Березолеві“ певне недооцінювання мас, принаймні те, що він гостро не ставив цього питання. Цей театр треба оточити пролетарською суспільністю, комуністичною суспільністю, зв'язати його з пролетарськими масами. Треба всяко підтримувати його зв'язки з клубами, через керовників, яких цей театр дає до клубів, та виїзд театру на вистави в клуби. Ми можемо формулювати нашу позицію до театру, як позицію обережливості.

НКО буде обстоювати вільну конкуренцію формальних течій, буде використовувати надбання старої української культури, ведучи лінію на зв'язок з пролетарськими масами, на пролетарський інтернаціоналізм. Ми не допустимо використання театру для національних гасел.

Курбас в останньому слові каже, що йому важніше було захищати свою доповідь, а не театр. Проте промовці, що виступали в диспуті часто звертали увагу на другорядне й дрібязкове, не говорячи про умови роботи взагалі, з яких працює наш театр. Курбас вважає, що промовці, які дали настрої диспуту, виходили з тих самих установок, з яких виходить і „Березіль“. Тут було зачеплено питання про некультурність, сдеформованість театру, про провінціалізм, про те, що в центрі не повинно бути виробничого театру, а творчий, тимчасом протилежна сторона про це нічого не говорила, вона звела тему до боротьби між двома театрами—Березолем та ім. Франка. Дуже шкода, що не говорилося про театр в такому розрізі, як я це виставив, каже Курбас. Не говорилося якими шляхами треба вести театр, щоб він виконував свою культурну місію, а не працював на міщанство. Курбас вважає аргументи противників за кволі. Тут критикували рівень акторського майстерства в Березолі. Ми знаємо, що наш актор ще неповні досконалий. Загалом же аргументи, що тут висувалися проти „Березоля“ недостатні й дуже легко доказати, приміром, що проф. Туркельтауб, не вважаючи на своє звання, не розбирається в механіці драматургії. На запити, які було зроблено про незрозумілість, недоступність Березоля для всякого глядача, Курбас каже, що в нас нема однорідної маси глядача, на яку можна було-б орієнтуватися.

Коли-б Березіль був поставлений на роботу, приміром у Червонозаводський театр, він провадив би її в інших формах. Нам доводиться мати справу з розмаїтим глядачем, переплавлювати старі пережитки в одно ціле й тут можливо багато непорозуміння—це нас не бентежить, каже промовець. Про те характерно, що в анкетах „Березоля“ в Києві робітник в більшості випадків писав, що він зрозумів усе, інтелігент же пишучи, що він все зрозумів, часто турбувався—„а чи зрозуміє вас маса“.

Т. т. Шевченко й Озерський тут закидали нам недостатній зв'язок з масами. Курбас вважає, що це невірно й що на протязі першого се-

Українського театру“

н ч е н н я)

зону роботи в Харкові. Березолеві ще не вдалося налагодити цілковитого зв'язку. Курбас далі твердить, що Березіль більше за інші театри театр реалістичний. Коли режисер чи мистець взагалі безвольно копіює те, що він бачить, то це не реалізм, це зовсім не творчий акт, у того-ж режисера, який бачить характерні риси завжди буде більше реальності. Далі Курбас каже, що йому неправильно накидають, що він зневажає театр Франка. Промовець вважає, що театр Франка робить важну роботу й що цей театр, внісши певні поправки в свою роботу, може бути товаришем по зброї „Березолію“. Український театр, каже промовець, мусить бути активною організацією. „Березіль“ сів на парту учитися — це треба зробити іншим театрам. І ще — не тільки копіювати мусять театри, а й творити.

Театри твердо мусять поставити питання про кваліфікацію актора, тому що нутро не майстерство, воно грубо впливає на глядача. „Березіль“ своєю роботою виховує не „українця-плаксу“, а активну людину, людину борця на фронтах будови соціалізму.

Тов. Христовий в своєму прикінцевому слові каже, що диспут дав дуже багато. Тут, каже промовець, шла боротьба не між „Березолем“ і театром ім. Франка, а між різними громадськими угрупованнями. Христовий одкидає обвинувачення в тому, що він хоче всі театри підігнати під один березільський „ранжир“. — Він зачитує те місце з стенограми, де він говорив, що НКО не буде давати монополії одній якійсь течії. Його дивує те, що т. Юра образився, коли театр ім. Франка назвали „еклектичним“. Це ж не лайка, це наукове означення характеру театру. Не розуміти цього — смішно. Коли ми радимо орієнтуватися іншим театрам на березільських акторів, то це в розумінні підвищення їх культурності, бо в нас ще трапляються випадки, що актори не знають мови, як слід, вони в багатьох випадках не пройшли спеціальної школи. Ця невисока культура нашого театру виявляється також і тоді, коли їм доводиться грати п'єси з робітничого життя — походючи з села наші актори фальшиво передають ці п'єси. Важно те, що березільські актори працюють над собою.

Неправильно також, що „Березіль“ не орієнтується на масу — в дальшому „Березіль“ на-

мічає роботу масового порядку. Але й тепер він провадить таку роботу — згадати хоча-б „Веселого Пролетаря“, що обслуговується березільською режисурою. Промовець одкидає також і обвинувачення в тім, що він вважає нашу критику не громадською. Він каже, що критика часто не вміє використовувати своїх знань. Промовець вважає, що треба підійти глибше до питань теаральних, щоб позбутися провінціалізму, щоб піднятися на вищий шабель культурності, щоб реально поставити справу створення самобутньої культури.

Закриваючи диспут тов. Озерський заявляє, ми не сподівалися, каже він на таку активність і інтерес до диспуту — тут висловилося разом з доповідачами 50 чол. Диспут можна характеризувати, як перший виступ молоді української радянської інтелігенції Харкова. З приємністю тов. Озерський відзначає, що в диспуті взяла участь молодь — вона може ще помиляється, але вона створює актив. На диспуті буяло живе життя — тут виступали представники різних течій. Характеризуючи диспут, промовець каже, що тут молоде громадянство наступало, старе — оборонялося, тимчасом як у кол. культурній столиці (Київ) справа стоїть навпаки. Отже наше молоде суспільство „вбивається в колодочки“.

Наша кількість з кожним днем перетворюється в якість, в кожному разі боротьба була доволі гостра. За хибу диспуту тов. Озерський вважає те, що він обмежився колами інтелігенції. Цю помилку доведеться виправити в майбутньому, влаштувавши диспут у робітничім районі.

„Чи найшли ми шляхи українського театру?“ запитує наприкінці промовець. У кожному разі тут було вияснено ці шляхи — (театральну ситуацію), намічено правильно театральну лінію, лінія НКО тут здебільшого підтримувалася. Велике значіння диспуту промовець бачить і в тому, що цим диспутом дано було реванш дискусії, яка провадилася на літературному фронті — там виявився ухил, збочення, впливи дрібно-буржуазної ідеології, тут ми дали реванш дрібній буржуазії. Треба, каже промовець, щоб наш вплив позначився й по-за Харковом.

Ми певні себе, настроєні войовничо — таким мажором закінчує тов. Озерський театральний диспут.

Видавництво журналу „НОВЕ МИСТЕЦТВО“

СПОВІЩАЄ ВСІХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ, ЩО „НОВЕ МИСТЕЦТВО“
ПІСЛЯ ЦЬОГО (17) НОМЕРА ДО ВЕРЕСНЯ МІСЯЦЯ

ПРИПИНЯЄТЬСЯ

НЕВИКОРИСТАНА ПЕРЕДПЛАТА ЗА ЛІТНІ МІСЯЦІ БУДЕ КОМПЕНСОВАНА

ПЕРЕДПЛАТНИКАМ з відновленням журналу

Про Заньківчан

У вересні місяці 1922 року п'єсою Гната Хоткевича „Лихоліття“ відкрив свій перший сезон в м. Києві театр імени Народно́ї Артистки М. К. Заньковецької. Цей театр склався з акторів побутового театру, які не поділяли захоплення передової частини акторства лівими течіями театральними й стояли на ґрунті т. зв. революційно-реалістичного театру. Через деякий час театр ім. Заньковецької вирушив з Києва в мандри на периферію. Об'їздив Чернігівщину, Полтавщину, Миколаївщину.

В дорозі кілька разів переформувався, струшував надто вже реакційний елемент, голодував і кінець-кінцем року 1925 в м. Дніпропетровськ за труди свої одержав високе звання державного театру.

В Дніпропетровськ театр і залишився на довгий термін, як місцевий український театр. Перші два зимові сезони тут були тяжкі... Бракувало і доброго хазяїнування в театрі й помешкання театральне більше скидалось на хлів ніж на театр, та до всього найголовніше не було доброго режисера, доброго художника, доброго балетмайстера. Загалом театр мав прекрасно збитий колектив акторський—та й тільки і виключно акторською грою завойовував собі успіх. Через це без кінця й краю ставили „Кармелюка“, „Чужих

Заньківчане:

Ліворуч—Арт. А. Сокіл і реж. І. Крига

Внизу—Сцена з п'єси „Пошились у дурні“—„Бокс“

людей“ то-що — отже цілком ясно, що надовго зацікавити публіку не могли.

Сезон 1926-27 року значно змінив художній бік справи.)

Постановки режисера О. Загарова, який потім перейшов до театру Шевченківців, а найбільше постановки артиста Козачківського високо підняли авторитет театру ім. Заньковецької. Досить згадати той факт, що „Вій“ О. Вишні дав за 7 вистав до 9.000 карб. — річ у Заньківчан нечувана. До успіху Заньківчан багато приклали зусиль і художник-режисер І. Крига, композитор Михайло Бах та балерина Марія Якір.

Нині театр ім. Заньковецької один з-поміж найсильніших, що до ансамблю й найслабший що до режисерської руки. Це основна хиба театру і певна річ її треба зліквідувати. Инакше театр якогось свіжого свого слова не скаже (не кажу про окремі постановки, а в цілому) і не вийде з рямців провінціалізму.

В-осени 1927 року Заньківчани святкують своє п'ятиріччя, згадуючи тут „не злим тихим словом“ пам'ять основоположника і душі театру режисера О. Корольчука, що помер на посту, як вояка, побажаєм Заньківчанам у майбутньому: культурности, безупинного вчення й безупинного руху вперед. Бо мандри по Сонгородах України тяжко відбилися на темпі життя театру, на його мистецьких поглядах і йому необхідно нагнати передові українські, щоб далі піти в ногу з ними.

Максим Лебідь

Київ

„Сава Чалий“—Зося-Лозинська; Кульбаба-Скрипниченко; Сава-Соломарський

Київ

Театр для дітей

„Недоросль“—Софія-Розважєвська; Мілон-Клименко

Наше кіно-виробництво

ВУФКУ прийняло до постановки такі нові сценарії:

1. „Антоніо Термето“ — сценарій Княжанського. В сценарії висвітлюється боротьба робітників Італії з фашизмом, що силкується задушити всякий прояв визвольного руху проти капіталізму.

2. „Історія однієї ночі“ — сценарій Н. Біззі з часів горожанської війни. Морем їде транспорт зі зброєю білим. Наближається „магнітна“ буря. Матрос Сілін підпальщик — більшовик дізнається про транспорт. Підпальний комітет дає постанову загасити маяк, транспорт гине.

Театр для дітей

3. „Доля жінки-кріпачки“—сценарій М. Старицької та Грієн за Т. Шевченком.

4. „На кресах“ — сценарій Д. Фальківського та Л. Френкеля. В сценарії змальовано життя корінного польського населення, що захищається від утисків „шляхетних колонізаторів“.

5. „На шляху до слави“ — весела побутова комедія, сценарій — Вітра. Комедія змальовує пригоди авантюриста, що удає з себе кіно режисера і, базуючись на загальній „кіноманії“ вміє обшарпати цілу кампанію обивателів, що мріють бути „кіно-зорями“.

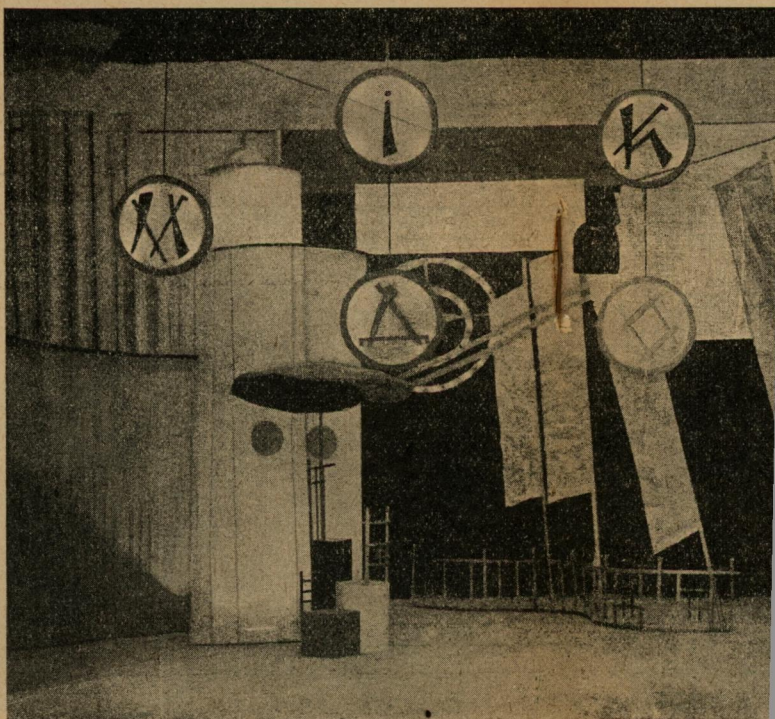

**Д
Е
Р
Ж
Т
Е
А
Т
Р**

М І К А Д

Постановка Валерія, Інкіжінова, оформлення Ва
Зверху: Юм-Юм і Нан Кі-пу—Титаренко й Білашенко; Художник Вадим
Внизу: Ко-ко—Крушельницький; Оформлення 3-ї дії; Пу-

Д
Е
Р
Ж
Т
Е
А
Т
Р

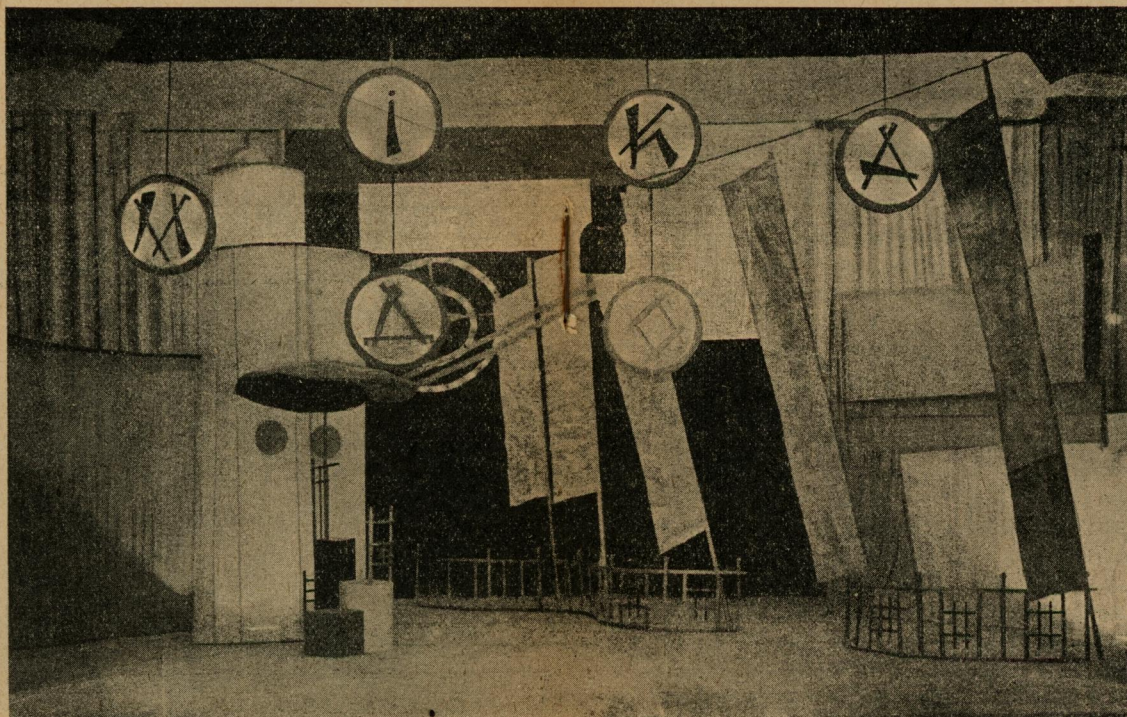
Б
Е
Р
Е
З
І
Л
Ь

М І К А Д О

Постановка Валерія, Інкіїнова, оформлення Вадима Меллера

Зверху: Юм-Юм і Нан Кі-пу—Титаренко й Білашенко; Художник Вадим Меллер; Лі Ті-фу—Чистякова;
Внизу: Ко-но—Крушельницький; Оформлення 3-ї дії; Пу-ба—Гіряк.

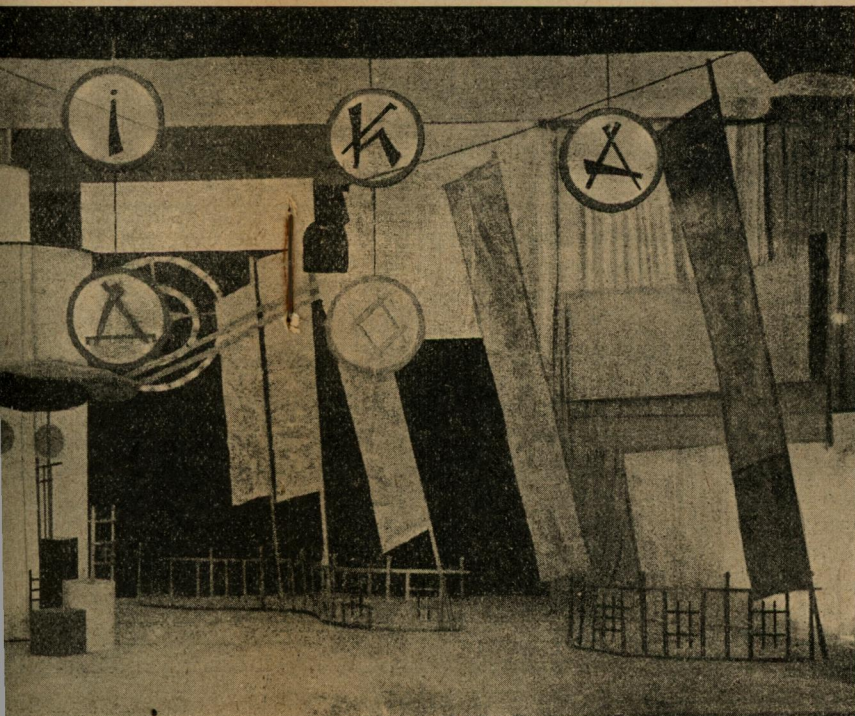
Б
Е
Р
Е
З
І
Л
Ь

І
К
А
Д
О

ка Валерія, Інкіжінова, оформлення Вадима Меллера

Кі-пу—Титаренко й Білашенко; Художник Вадим Меллер; Лі Ті-фу—Чистякова;
у; Ко-ко—Крушельницький; Оформлення 3-ї дії; Пу-ба—Гіряк.

Театральна повінь

Ще річка Москва не розлилася як московські театри вступили в смугу весняної повіні. Березень і перші дні квітня принесли нечувану, навіть і для Москви, кількість прем'єр. В них було всього: всі жанри й стилі, трішечки історії; з побожної пам'яті про 18 березня („Чернь“ Шаповаленно), соціальний фарс („Гляди в оба“ Афіногенова), соціальна мелодрама („Наследие времен“ Платона), і тільки трохи не соціальна трагедія з чотирма смертями („Амба“ Зінаїди Чалої), патетична мелодрама („Бархат и Лохмотья“ Штукена і Луначарського); авантурні видовиська з північною екзотикою („Волчья стая“ и „Волки“ Тудуза), і нарешті, тьма тьмуца водевілів.

Підсумовуючи театр за березень, ми спостерігаємо проте, що не зважаючи на таку поважну кількість постановок на театрі не сталося жодної видатної

події.—Тимчасом здавалося й здається що енергія театру невичерпана. По суті ж справи, театральний березень був легковажний.

Водевіль у нім перевищував усе. Він ніби править за перепочинок, після заглиблення театру у найрозмаїтіші проблеми сучасного буття і підготовкою до нової комедії. Водевіль примушує театр усміхатися і несе в його організм пошесть свого життєвстановлення та свою невичерпану веселість. Водевіль одмагується від усіх проклятих питань і всього серйозного. Він воліє кепкувати з побутових явищ нашої дійсності замість розв'язувати соціальні проблеми.

Все в нім тільки гра в плутанину з безгавних непорозумінь. Все тільки привід для кепкування й іронії. Все-здібність оглядати сучасність примруженим, але не злим оком.

Водевіль

„Вредный Элемент“ В. Шкваркина (студія малого театру). Наймінійтурніший розмірами сцени й залі театр у Москві—Студія Малу театру завдала цей водевільний тон, поставивши „Вредный Элемент“—п'єсу, що воскрешає старі традиції класичного „Льва Гурича Синичкина“.

В. Шкваркин написав її, як і „Вокруг света на самом себе“ в плані комедії нравів.

Студія догадалася використати запропонований їй матеріал для водевільного спектакля, побудувавши його сценічне дійство на безперервній музиці з мотивів ресторанных оркестрів та вуличних мелодій. Герой водевіля—спадкоємець „бессмертного Синичкина“—актор Шукін ради гри в житті—вивішує на своїм вікні об'яву про те, що він наймає свою кімнату. Випадковий наймач всучує Шукіну аванс швидше, ніж він встигає його зріктися. Далі Шукін, шукаючи наймача в казино вирішує спробувати щастя на зеленім столі на одержаний аванс. Доля кепкує з нього, спочатку він виграє, а потім програє. Несподівана облава і картюжники—намул радянської Москви у в'язниці. Їх чекають Нарим і Соловки. Шукін міняється на документи із своїм непрошеним наймачем, але його саме й випускають. З чужим

документом Шукін іде в нове помешкання й розигрує перед чужою дружиною ролю її ревнивого чоловіка, так блискуче, що причаровує її. Щасливий він виганяє непевних родичів свого попередника, віддає свою доньку заміж за студента—поета. І вся історія закінчується іділією.

Простота спектакля окупається довільними дотепами, чудернацькими образами—вдалими народіями на сучасні побутові московські постати, веселістю „студійців“.

Режисер Ф. Каверін примушує грати, навіть немудрі павільйони й завіси, що танцюють під музику разом з персонажами.

Численні трюки заміщають брак дотепної думки. Адже водевіль не наважується ні навчати, ні моралізувати, він тільки прелюдія до спектакля, пролог, або інтермедія.

„Соломенная шляпка“ Лябіша—в „Музичній студії“ намагалася також веселити, смішити й радувати. Старовинний водевіль Лябіша через свою традиційно плутану інтригу про лихі пригоди рант'є Фадінара в день його весілля та про капелюшок з'їдений його конем в лісі підчас її потайного рандеву з офіцером—природньо вимагає переробки. Перекладач же нового тек-

сту М. Гальперін занадто намагався зберегти Лябіша, а тому знехтував сучасним глядачем. Його вставні куплети, звичайно не досить осучаснюють „Соломенную Шляпку“. Лябішів водевіль потребує коренних реформ, Постановка Баратова, оформлення художника Гончарова і музика Дунаєвського такі самі скупі на видумку як і Гальперін на редакційні поправки.

Найвеселіший спектакль для наших „дідусів та бабусь“ через це робиться нудним. Постановка не реставрує старої форми, але й не вгадує його нової сценічної суті.

„Брюки Фронеліуса“ в замоскворіцькій театрі розіграні його молодого трупом—учнями Гітіса, щойно випущеними на сцену з класу А. Петровського т. Б. Сушкевича. Постановщик водевіля І. Донато спіймавши в атмосфері театральної Москви смак до водевіля—вирішив „ублажити“ ним свою районну аудиторію. Сценарісти „Брюк Фронеліуса“,—п'єса швидше нагадує сценарій,— автори зосередили її дійство в будинковій відпочинку, що за Катерини був маєтком якогось Фронеліуса. Фабула з передяганнями, снами Катерининих магнатів, з менуетом, куплетами і щасливою розв'язкою—набридає швидше ніж кінчається спектакль. Тому ми ні трохи не хочемо гудити ні режисера, ні акторів за невдалу постановку, згадуючи її швидше як симптом „водевільної баціли“, що затруїв і Замоскворіччя, ніж як цікаве театральне явище.

„Женихи“—Антімонова й Адусєва, поставлені Д. Гутманом в Московській театрі оперети—видима революція на його сцені. Вперше ми бачимо тут сучасну сатиру з персонажами, що нагадують живих людей з руського побуту, який ще кохається в іконах та старовинних звичаях. „Женихи“—потішний анекдот про веселу вдову, до якої в день похорон чоловіка сватаються: трунар, візник, кухар і біліярдний маркер. Вдова не знає за котрого йти—до останньої хвилини, аж з'являється „небіжчик“, помилково захований у труну.

Художник Е. Соколов обставив три акти оперети; користавши тільки з барвистих ситців. Декорації трохи стилізовані під Кустодієва, але безперечно показують власне обличчя Соколова, як театрального художника. Акторам більше щастить в ролях „руських“, ніж у ролях спартанських царів і мітологічних богів, або віденських, румунських, берлінських, па-

ризьких і инш. бон-віванів та львиць. Венера з корчми—Новікова ніби купується в своїй ролі. Неможна поминути й Дніпрова в ролі маркера, а Володіна в ролі візника. Режисура (Д. Гутман) вжила для постановки багато чого баченого нами в інших театрах. І в тексті, і в постановці, і в ситуаціях, і в мізансценах „Женихов“ можна спостерегти вплив: „Весілля“ Чехова у Вахтангова, „Мандата“ Ердмана—Меєрхольда, Гогольового „Одружіння“ то-що. Але це-ж не применшує гостроти Гутманової роботи, що дав на оперетковій спені живу видумку, темперамент і дотепність постановочної ініціативи.

Екскурсія в паризьку комуни „Чернь“ Шаповаленко в театрі МГСПС.

Паризька комуна звичайно не подана, та й не могла бути подана відповідно глибоко, в цій чи не першій спробі радянської драматургії, який показує героїчні дні 1871 року. Проте авторів все таки пощастило вирізбити в „черні“ кілька живих образів і створити цікаву інтригу.

На тлі боротьби революційного Парижу з версальцями—особиста драма молодого художника з табору комунарів, що видав пароль фаворитці версальського двору, обнятий еротичною пристрастю.

Постановка А. Вінера виходила з стилю гравюр, що ілюструють побут комуни. В композицію спектакля і режисер і художник Б. Волков вклали багато смаку й суворой краси. Його мізансцени чіткі й скульптурні. Архітектура Парижу знайдена. І будинки та мости передані обмеженими, але промовистими засобами—кількома колонами, порталами, сходами і сірим коліром паризького камня. Проте постановці бракує динаміки. Вона не передає ні французького темпераменту, ні, тим паче французького ентузіазму. В цій винні і актори й режисура однаково.

Вдала зовнішність спектакля і навіть деяка його пишнота—не відбивають внутрішньої суті подій. Тільки в останнім акті спектакль знаходить потрібний патос і сцена на мосту вже звучить, як жорстока боротьба за поборену вже комуни. Тільки актор Давидовський—в ролі суворого прокурора комуни—дає суцільний і дужий образ через усе дійство. Інші грають не так рівно. Проте Фірсов—художник, Полева—фаворитка і Лепківський—американський гість комуни—коли й не підносяться до потрібного ступня темпераментом, то, в кожній разі, реально малюють почуття й при-

страсти своїх персонажів. Гнівна відповідь тов. Осінського, що немилосердно осудив „Чернь“ в театрі МГСПС— нам здається незаслуженою. Бо театр взяв-

шись за роботу величезної трудности, при всіх згаданих хобах її— виявив уміння воскресити стиль Франції часів паризької комуні.

Авантурні видовисьна

Два московських театри захопилися однією й тією самою темою. Певне, зацікавившись північною екзотикою, про яку розповідає Тудуз—автор багатьох пригодницьких новел. На самотній мис у Гренландії—потрапляють виходці з старого й нового світу: канадієць, американець, данець, норвежець, фламандець, француз і инш. і створюють комуну мисливців на моржів, китів та лютих звірів півночі.

Випадкова хвиля пригнала до острова човен з закладзюблою від холсду американкою—донькою короля китових промислів. З мисливців стали палкі коханці. Голова комуні здобуває собі американку, решта з ним починає ворогувати на цім

грунті, що разом з ревнощами ескімо-ської жінки до своєї американської су-перниці займає багато сцен у п'єсі яка розвязується тим, що американка від'їз-дить. Четверта студія перемогла на герці театр бувш. Корша в постановці цієї п'єси. Проте навіть і в студії спектакль здавався одноманітним, не захоплював ні півноччю, ні пристрастями бродяг, ні боротьбою за посідання „красуні“. В чет-вертій студії зрозуміли текст і чітко пе-редали його, в театрі бувш. Корша ніяк не можна було догадатися ні того, де саме точиться дійство, ні того, хто його тут грає й чому саме. Виконання молодих акторів з четвертої студії Нерова й Вла-сова, навіть радувало й окупало гріхи п'єси.

Соціяльний фарс

„Гляди в оба“ Афіногенова в 1-м робітничім театрі Пролет-культу

Перший робітничий театр Пролеткульту уперто продовжує свою роботу в умовах

невиправдуваної байдужості до його шляхів і досягнень з боку театральної Москви. Тим часом, з кожною новою постановкою театр росте й завойовує де-далі нові позиції. — На його сцені завжди молодість і безпосередність. По-

Як Кременчуцький теа- критик одкрив Америку

Тепер наш Відділ Мистецтв при НКО спокійно може сказати за Сімеоном богоприємцем „нині отпущаєш раба твого по глаголу твоему с миром“... Бо народився-ж таки, кінець кінцем, у нас на Україні, а саме у Кременчуці, не аби-якої талановитості теакритик. Ось по-слухайте-но, що пише цей „новоявле-ний отрок“ в газеті „Кременчугский Рабочий“ від 10 квітня ц. р. (№ 25). Пише він не фейлетона, а критику, пише українською мовою і підпису-ється К. ритик.

Занківчанський „Вій“ — це дуже складна річ. Ви-ж подумайте тільки, як він виник: вперше цей твір написав відомий письмен-ник М. Гоголь потім для сцени його переробив даровитий драматург Кропивницький, а вже за наших часів режисер театру ім. Заньковецької—Козачківський додав до змісту старого „Вія“ де-що з „творів“ Остапа Вишні...

Оце так пасаж для Остапа Вишні. Ну, хто-б таки подумав, що Вишня отакий плагіатщик. Викручуйся тепер Вишне. Фактики, голубчику, викладай на стіл.

Кажеш, ти ще в 1925 році переробив „Вій“.

— Нічого подібного.

Франківці протягом трьох сезонів ста-влять твого „Вія“?

— Нічого подібного.

ДВУ ще в 1925 році видало твого „Вія“ накладом в 5.000 примірників?

— Нічого подібного.

Режисер Козачківський переробив „Вія“, а ти пробач нас за цей вираз, приший кобилі хвіст.

І сядь ти, Вишне, у галошу, і мовчи, і пари з рота не пускай.

Та вернімось знов до шановного К.ритика.

„... Й вийшло щось подібне до колишніх „малоросійських“ видань Ситіна та Губанова, що йшли в народ, приблизно під такими заголовками: „Торба реготу та мішок „сміху“.

становка „Гляди в оба“, присвячена по-бутові нашої вузівської молоді—ствержує, що Пролеткульт знайшов, нарешті, вірну лінію конструктивного реалізму. П'єса Афіногорова заслужила на закиди своєю зайвою однобокністю, з якою вона передає вузівський побут. Сценічно „Гляди в оба“ цікава і тільки досадно, що Пролеткульт оголив ущіплені місяця студентства і не виявив натомість його ідей, думок і шукань. Занадто невеселе, безідейне й беззмислове було-б життя вузівців, коли б воно справді скидалося на подане Афіногоровим. Режисер Грініч і пролеткультівські актори легко й весело подали п'єсу глядачам. На сцені весело зубрили перед зачотами, кепкували один з одного заставляли в „Шурум-Бурума“ останні штани, пробіралися зайцем у кіно, міняли свої симпатії. Герой за традицією всіх сучасних п'єс (згадайте п'єси Ромашова й Глебова)—зневірений комуніст спокушається чарами хижої кокошки й страчуючи свою честь—силкується кінчити життя „по—есенінському“—і полишає своїм товаришам передсмертну записку: „А я вмер все таки не виключеним з партії й Вуза“.

Ми хотіли-б побачити в п'єсі і яскравіших позитивних героїв, але саме для них в Афіногорова лишаються тільки схематичні риси й ескізи начерки.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ПЕРЕДПЛАТА
на двохмісячник

„МУЗИКА“

ЦІНА:

на рік . . . 5 крб. — коп.,
„ 1/2 року . 2 крб. 50 коп.,
Окремий номер 90 коп.

АДРЕСА: Київ, вул. Раковського, 15,
муз. т-во ім. Леонтовича

Гра акторів з Пролеткульту краща за ролі Афіногорова, а постановка Грініча за його п'єсу.

Тим часом, ми починаємо вірити в драматичні здібності Афіногорова, давно вже віруючи в гарне майбутнє пролеткультівського театру, який ще п'є з келеха Меєрхольда, але вже пробує стати на свої власні рейки.

Самуїл Марголін

О це і ми розуміємо, що критика. Не пише чолові'яга, а просто без мила голить.

Далі:

О. Вишня зі своїми послідовниками . . . своєю літературною продукцією жують українську мову й гальмують українзацію . . .

Чули? Чути тобі, Центральна Комісія по українзації? Ось звідки йде вся контр-українізація. Не будь Вишні та прісних з ним, „Кременчугский Рабочий“ уже п'ять років тому українізувався-б і писали-б там театральні рецензії бодай трохи грамотніші люди.

Кому не ясно?

А нам усе ясно—як на долоні. Лишень є одна малесенька заковика. Нижче в тій самій газеті вміщено таку хронікальну замітку:

„Сегодня в третий раз идет пьеса Гоголя-Кропивницкого, Остапа Вишні — „Вій“. Пьеса все дни проходит с исключительным художественным и материальным успехом“ . . .

Оттут, признаємось, і нам стало не зовсім ясно. Одна і та-ж газета, одна і та-ж шпальта, один і той же петит, а різниця—кілометрів на сто з гаком. Гадаємо, що тут „ясно“ лишень одному заввідділом мистецької хроніки „Кременчугского Рабочего“. І коли-б ми були на місці редактора „Кременчугского Рабочего“, ми неодмінно-б нагородили цього зава двохпудовою медаллю, „для ношения на шее“. Це—„за ясність“.

А з К.ритиком як?

Дали-б йому довічний відпуск. Хай відпочиває трудяга.

А з Остапом Вишнею?

Остап Вишня нехай надішле К.ри-кові примірника друкованого „Вія“, з отаким-о своїм автографом:

„Кого люблю,
Тому дарю“

Остап Вишня.

Антоша Ко

Про живі газети

До конкурсу живих газет, улаштованому Культвідділом
Ленінградської Окрпрофради

Переважно живогазетний жанр своєю функцією не виходить за межі того мистецтва до якого він належить. Інакше кажучи жива газета — типовий театральний жанр, що виконує винятково соціальну функцію. Естетичне оздоблення того ідеологічного й побутового матеріалу, який розроблено живою газетою, стає лишень більш доступнішим для глядача. Також, як у газеті фейлетон (прозаїчний, а особливо віршовий), або ж комічні побутові нариси служать для того, щоб полегшити увесь серйозний статтевий та інформаційний матеріал, що утворює ідеологічну суть газети.

Жива газета як театральний жанр має саме вважати на того глядача, що його вона обслуговує, на його інтереси й замовлення. Коли театральне видовисько може бути створене на законах суто-театральної техніки і в цій галузі братися за складні експерименти, то для живої газети це річ неможлива. Надмірне вживання театральних ефектів замасковує ту соціально-ідеологічну лінію, що на ній держиться суть існування живої газети.

Матеріал з якого монтується видовисько живої газети береться з низьких театральних жанрів — вар'єте, кабаре. Для того, щоб глядач цілком не захоплювався естетичними моментами — музикою й танками — матеріал зумисне підбирається добре знайомий — популярні пісенні та частушечні наспіви, примітивні й добре відомі хореографічні та гімнастичні фігури то-що.

Тільки до цих старих музичних рямців додається новий текст зосереджений біля своїх професійних інтересів. До тепер жива газета, як метода клубної роботи переважно утворена профспілками, або обслуговує профорганізації, коли ця газета уявляє спеціальний колектив (Ленінградський „Станок“ Московська „Синяя блуза“). Тому в ній і переважають саме ті соціально-побутові елементи, які визначають професійні потреби та інтереси. Тут комічний шарж персонажів (виведених, звичайно, типами масок),

вуглярно-фарсові моменти, танки та акробатичні витівки учасників мають своє виправдання в соціальній інтерпретації всього тексту і цим самим з „низького“ жанру переносяться в серйозний ідеологічний план.

Самодіяльність живих газет, кількісне їх збільшення й безперечне якісне підвищення всієї продукції, свідчить про своєчасність й актуальність цього жанру зараз і рідність його робітничому глядачеві.

Особливо яскраво це підкреслилося під час конкурсу клубних живих газет, улаштованого Культвідділом Ленінградської Окрпрофради. Конкурс продовжувався з 19 березня по 5 квітня. В нім брало участь 32 газети, майже всі самодіяльні, без керівництва й переважно клубні.

Жодного спеціально-акторського колективу до конкурсу не було допущено.

Деякі спілки виявили нежданну активність. Спілка комунальників показала одинадцять живих газет. Умовами конкурсу було:

- 1) заборонено користуватися друкованим матеріалом „Синей блузы“ і „Станка“;
- 2) обмеження своїми щоденними інтересами й своєю щоденною роботою;
- 3) уникнення особливої підготовки та утворення ефектного враження;
- 4) передовиця на тему про день робітниць;
- 5) як найменші матеріальні витрати;
- 6) щоб кожна газета продовжувалась не більше 1 години.

Після конкурсу три газети одержали премії (Медсанпраці, текстильників і комунальників), а 7 позитивні оцінки, — особливий, газета спілки комунальників за її велику активність.

Той життєвий інтерес, що виявила аудиторія всіх клубів, де відбувалися змагання, серйозне й вдумливе ставлення самих учасників до тексту своєї газети стали за найкращий показник того, настільки життєздатні й потрібні зараз живі газети і як треба вітати їх поширення в клубах.

А. Неміровська

На Маріупольщині

З весною театральне життя Маріупольщини завирувало.

Питання порушені місяць тому на сторінках місцевої преси про те, „Який театр потрібен робітничому й селянському глядачеві“, розв'язані організацією, першого в окрузі „Пересувного робітничо-селянського українського театру“ й підготовчій розробці в „Робмисі“ та в окружкомі комсомолу проєктів утворення — „Театру робітничої молоді“.

Обидва ці молоді театри по суті будуть театральними майстернями. Після утворення їх гадають запросити з центру для тимчасового керівництва та режисури кількох видатних сучасних театральних діячів.

Ці театри будуть обслуговувати робітничі райони Маріуполя, міста округи, заводи, порти та великі села.

Досі в Маріуполі був лишень один театр (зимовий) і не погано устаткований. Зараз з початком загальнобудівельного сезону, вирішено зремонтувати й устаткувати всі театральні приміщення міста. Зимовий театр буде поширено й збільшено на 300 місць. Для цього використають сумежний порожній будинок. Літній

театр буде підновлено і також трохи поширено. Приміщення цирку перероблюватиметься на театр що стане за основну базу роботи „Пересувного робітничо-селянського українського театру“.

З 6 квітня у Маріуполі почалися гастролі Державного театру ім. Шевченка, який перед цим працював в Сталіно. Пробеде він у Маріуполі до 15 травня. Склад трупи старий.

З 1 червня одкриває літній сезон, колектив руської драми під керуванням Ізольдова, за режисурою Борисова.

В перервах між Шевченківцями та драмою Ізольдова, будуть гастролі Ірми Яунзен.

Таким мином увесь весняний і літній сезони Маріупіль матиме добре складені, художньо-цінні театральні видовиська, а з осені почнуть працювати й нові театри, що зараз тільки їх організовується.

Робітничий і селянський глядач Маріупільщини буде забезпечений гарними театрами.

Таку-ж театральну політику треба вести й надалі, щоб уникнути тієї теа-халтури, що протягом всієї осені й зими 1926-27 року, бачив тру-дящий Маріупільщини.

Г. Горхов

ХРОНІКА

Харків

Український народний театр. Ансамбль Українського Народного театру 4 травня почав вистави в помешканні Червонозаводського театру. Вистави триватимуть до 15 травня. В репертуарі п'єси, що йшли протягом зимового сезону.

Червонозаводський театр з 4 травня грає в театрі ім. Шевченка. В Харкові колектив виступатиме до 22 травня, а далі виїздить на один з курортів. Крім п'єс, що йшли протягом зимового сезону, пройде прем'єрою нова п'єса Таміла.

Театр „Веселий Пролетар“. Клубний український театр „Веселий пролетар“ почав підготовку п'єси „Шпана“. П'єса піде за режисурою Бортника.

Українські музорганізації на франкфуртській виставці. Вищий Музичний Комітет провадить переговори з німецькими організаціями про участь українських музичних організацій у Франкфуртській виставці, що відбудеться на кінці травня.

Театр „Всеукраїнський театр“. Закінчив нову постановку. „По ту сторону щелі“—п'єса Афіногенова. З великим успіхом ця постановка проходить по робітничих клубах.

Журнал руською мовою. Всеукраїнський союз пролетарських письменників почав видавати журнал руською мовою „Красное Слово“. Перший номер журналу виходить незабаром.

Центр профсоюзний сад. В цьому році в загальноприсутньому саду на Римарській вул. ХОРПС організує центр профсоюзний сад, що обслуговуватиме членів профсоюзів. В саду гратиме колектив руської драми і комедії, артисти цирку та буде устатковане кіно. Театр запроваджує абонементні місячні квитки. Відкриття сезону 14 травня.

Вивчення Радянського Сходу. 2 травня з Харкова виїхали в подорож члени всеукр. асоціації сходознавства т.т. Погребешкий і Мурачев. Вони обійдуть країни Радянського Сходу і вивчатимуть їхню культуру й побут. Подорож триватиме 3 роки.

Концерт вірменської музики. 7 й 8 травня в Харкові відбудуться концерти з творів вірменських композиторів і східних народних пісень (примітив і обробка композиторів. Концертами керуватиме вірменський композитор Е. Сардар'ян, що прибув до Харкова і провадить підготовчу роботу. У концерті візьме участь хор вірменського клубу та вірменська співачка Христина Симоняк.

Закриття зимового сезону в театрах. 30 квітня оперою „Чіо-чіо-сан“ закінчила сезон харк. держ. опера. Закінчили також зимові сезони Червонозаводський театр і Музкомедія.

Опера „Вибух“. Композитор Б. Яновський закінчив нову оперу „Вибух“ на сюжет п'єси „Тимошева рудня“. Можливо, що ця опера піде в день 10-х роковин жовтня.

Симфонічні концерти в Діловому клубі. За прикладом минулих років Діловий клуб протягом літа організує низку симфонічних кон-

цертів. У них візмуть участь запрошені диригенти і артисти-гастроліори.

Конкурс на Єврейські п'єси. Центральне правління Всеукраїнського Т-ва Допомоги Єврейській культурі „Гезкульт“ оголосило конкурс на п'єси для постановки державним єврейським театром. Останній термін надсилки п'єс не пізніше 1 липня Перша премія—1000 карб., друга—600 карб., третя—400 карб. Про умови можна дізнатись по адресі: Харків, Всеукраїнське Т-во Допомоги Єврейській культурі, Чернишевська № 63.

З 17 травня в театрі Держдрами розпочне гастролі ансамбль Московського театру комедій бувш. Корша в репертуарі новини минулого московського сезону: „Ремесло господина Кюнде“, „Чудеса в решете“, „Жулик“, „Господин зашитник“, „Чорт“.

Виставка художників АХЧУ. Незабаром в окремому павільоні міськпарку відкриється всеукраїнська виставка асоціації художників червоної України.

Цирк „Золло“. Вистави цирку „Золло“ в помешканні театру Грікке публіка одвідує досить охоче. Гастролі цирку закінчує 15 травня.

Київ

До організації Українського районного театру. Ініціативна група подала до Київської окрполітосвіти план організації в Києві районного українського театру. Цей театр мають збудувати за принципами народного театру. Репертуар його складатиметься з п'єс історичних та побутових шільно зв'язаних з побутом наших днів. Для цього буде використано твори сучасних драматургів. Ініціативна група ставить собі завдання боротись з консерватизмом та рутинною „народною“ театру. До роботи в театрі намічено притягти молоді режисерські сили та кваліфікованих акторів. Театр намічено організувати в колишн. помешканні театру ім. Заньковецької, що за планом окрполітосвіти має стати базою для показового селянського театру.

ВУАН притягають до роботи над науковими фільмами. ВУФКУ звернулось до ВУАН з проханням взяти участь у випуску наукових фільмів ВУАН погодилась дати свої сили для участі в цій роботі.

Свято 10 роковин жовтня. Окрполітосвіта закінчує проробку грандіозної програми святкування 10 роковин жовтня. За планом головну увагу переноситься на масове видовисько та організацію святкування на вулицях.

Курси комсомольців—заспівачів. Політосвіта розробила програму двохмісячних курсів заспівачів серед комсомольців. Курси охоплюють всі комсомольські організації Києва. Відкривається вони в середині травня.

Літня робота на клубних майданах. Окрполітосвіта найпильнішу увагу звертає на українізацію роботи на літніх клубних майданах. Буде збільшено число українських театральних колективів, що обслуговуватимуть літні клубні сцени. Щоб піднести продуктивність праці колективів, політосвіта намітила дати їм матеріальну допомогу.

В капелі „Рух“. Капела „Рух“ повернулася із подорожі до м. Василькова, де дала для робітників два концерти. Тепер капела готується до виїзду в другу подорож по Україні Насамперед капела об'їде Київську округу. Подорож триватиме місяць.

Дитяча художня студія при Київському художньому інституті. При Київському художньому інституті розпочала працю дитяча художня студія, організована при художньо-педагогічному факультеті. Навчання відбувається двічі на тиждень.

Одеса

Гастролі Харківської оперети. 3 травня в театрі Державної Опері почалися вистави колектива Харківської музкомедії. Вистави триватимуть до 15 травня.

Вечір пам'яті Франка. В Будинку Освіти відбувся урочистий вечір, присвячений пам'яті Франка. На вечері виступали артисти Одеських театрів.

Єврейський драмколектив для робочих районів. Для обслуговування робітничих клубів міста й околиць сформовано на-літо єврейський драмколектив. На окремі постановки запрошено режисерів Вільнера й Тінського.

Гастролі Одеської держдрами на околицях. Театр Одеської держдрами з великим успіхом виступає тепер на околицях. Незабаром театр почне вистави в помешканні залізничного театру.

Лисенківський вечір. 3 травня в театрі держдрами відбувся великий музичний вечір, присвячений творчості М. Лисенка. Вечір організувала одеська філія муз. т-ва ім. Леонтовича. В проведенні концерта взяли участь артисти опери та місцеві художні сили.

Симфонічні концерти на одеських курортах. Одеське курортне управління організувало на-літо симфонічний оркестр, що гратиме на одеських курортах. Керуватиме концертами заслужений артист, диригент Моргулян.

Гастролі Євр. держтеатру. Закінчилися гастролі Євр. держтеатру. Всі вистави пройшли з значним художнім і матеріальним успіхом. 5 травня театр починає гастролі в Києві.

Дніпропетровське

Бетховенські свята. Бетховенські свята в Дніпропетровськім відзначилися тільки трьома концертами: один в міському театрі і два в музтехнікумі.

За український робітничий театр в Дніпропетровськім. Серед робітників Дніпропетровського зростає інтерес до Української культури. Беручи це на увагу окружна культконференція профсоюзів ухвалила вжити заходів до організації в Дніпропетровськім українського робітничого театру. Таку ж постанову прийняла і Всеукраїнська культконференція профсоюзів.

Полтава

Театр ім. Франка закінчив свої вистави 1 травня. Влітку театр обслуговуватиме київські робітничі клуби.

Краматорська

Клуб на 1200 чол. 1 травня в Краматорській, Артемівській округі відбулася урочиста закладка робітничого клубу на 1200 чол. У клубі буде устатковано велику сцену і театр-залю. Закінчать будувати клуб наступного року.

Миколаїв

В другій половині липня місяця мають відбутися гастролі театру ім. МГРПС. В репертуарі:

Шторм, Штіль, Овод, В глухое царствование, Цемент, Любовь Яровая, Зойкина квартира.

З 15 травня в садку ім. Петровського починаються гастролі укр. трупи ім. Заньковецької, що зараз працює в Дніпропетровськом. Трупа працюватиме 1½ місяці, після її змінить руська драма під орудою Біляйва.

Черкаси

На Черкащині працює колектив української драми за проводом Я. Чорноморського. В репертуарі: „97“, „Вій“, „Гайдамаки“, „Чорна Пантера“, „114 статей карного кодексу“, „Молода кров“, „За Океаном“, „Батальйон мертвих“, „У весільну ніч“...

Ріжні

Укр. театр на Д. Сході. 24 квітня у Владивостоці почала вистави укр. трупа під керівництвом Бунчука. До цього трупа грала у Хабаровську. На Україну виїхав представник трупи, щоб підшукати режисера на постановку нових п'єс.

Подільсько-Волинська група театру—ім. Франка. Закінчила вистави в Проскуріві. Протягом зими трупа обслуговувала: Винницю, Білу-Церкву, Житомир, Коростень, Бердичів та Проскурів. Влітку трупа не працюватиме.

Оркестр гармоністів. В Москві утворився перший на території СРСР оркестр гармоністів, Оркестр намітив подорож по Союзу.

Картина „Кара на горло О. Ульянова“. На такий сюжет почав картину заслужений художник Пчелін. Художникові дано всі потрібні матеріали з життя брата Ілліча. Картину художник закінчить на роковини жовтня.

Ватикан на екрані. Після довгого небажання папа Пій XI нарешті видав дозвіл на кіно-зйомки Ватикану. Фільм уже знято. В картині є цікаві кадри, де перед глядачем проходять твори найбільших світових майстрів. Проте, як пишуть закордонні газети, цінність картини зменшується духом релігійної пропаганди, що насичений фільм.

Мистецькі конкурси до Х роковин Жовтневої революції

Готуючися до святкування Х роковин Жовтневої Революції, Управління Політосвіти Народного Комісаріату Освіти УСРР оголошує низку мистецьких конкурсів закликаючи радянських мистців та революційно-мистецькі організації взяти в них активну участь.

Конкурси оголошуються такі:

1. Конкурси на п'єси.

Умови цих конкурсів.

1) Тематичних вимог до п'єс не ставиться. Тему й сюжет вибирає сам автор. Марксістське тлумачення тем з історії класової боротьби чи сучасного побуту—єдина вимога.

2) П'єси можуть бути двох типів—для великого театру та для малого театру (просте, сценічне устаткування та невелика кількість дієвих осіб).

3) Конкурси на п'єси переводяться рівнобіжно два: широкий—закритий та вузький—откритий.

4) В першому (широкому-закритому) можуть брати участь усі письменницькі сили України. П'єса надсилається до журі конкурсу без прізвища, що додається окремо в запечатаному конверті. Термін подачі п'єси цього конкурсу 1-VIII-27 року.

5) До участі в другому (вузькому-откритому) запрошуються персонально такі драматурги: Куліш, Дніпровський, Мамонтов, Ірчан, Кочерга, Микитенко, Красовський, Левітина, Золін, Гак, Фефер та Бездик. Давши згоду на участь у конкурсі зазначені драматурги підписують з НКО умову, що зобов'язує їх подати п'єсу в належний час. Термін для цього конкурсу встановлюється 1-IX-27 року.

6) Премії на обидва конкурси встановлюється три: 1.500, 1.200 та 1.000 карб.

7) Авторські права на премійовані п'єси зберігаються за автором. Право першої постановки передається театрам НКО.

II. Конкурси на літературні твори.

1) На дрібні літературні форми (Новелла та вірш) переводиться широкий закритий конкурс.

Умови такі:

а) Твори надсилаються без прізвища, що подається в окремому запечатаному конверті;

б) тематичні вимоги тіж, що й до п'єс;

в) термін подачі—1-IX-27 року;

г) премії встановлюються такі:

новела—750, 500, 250

вірш—250, 150, 100;

д) журі розглядає тільки не друковані і ніде не публіковані твори.

2) На великі форми (роман, по вість та поема), зважаючи на короткий час конкурсу не оголошується. Натомість запроваджується система преміювання.

а) журі преміює твори, що вийшли друком з 1-III-27 року до 1-XI-27 року. Преміювання поширюється і на ті твори, що не будучи ще опубліковані знаходяться в портфелі видавництва. Рівночасно застерігається можливість прислати рукописи, обминаючи видавництва, просто до журі конкурсу. Для всіх термін 1-IX-27 року.

б) преміюються твори, що дають марксістське освітлення класової боротьби та сучасного побуту, поєднуючи його з безперечною художністю:

в) премії встановлюються такі:

роман (2 премії)	1500, 1000
повість „	1000, 500
поема „	500, 300

г) всі авторські права зберігаються за автором.

III. Конкурси на музичні твори.

1) Широкий закриті конкурси переводяться на хорівий спів, сольний для голосу в супровід фортеп'яну, великий симфонічний твір (для оркестру).

а) твори надсилають у 2 примірниках, без прізвища, що подається окремо в запечатаному конверті;

б) по-за художньою цінністю твори мусять бути приступні до виконання та перейняті ідеєю свята Х роковин Жовтневої Революції.

в) в основі симфонічного твору мають лежати українські народні пісні.

г) журі розглядає твори ніде неопубліковані з текстом писаним українською мовою (чи перекладом укрмовою).

д) премії встановлюються такі:

пісня (романс)	200, 150, 100
хор „	200, 150, 100
симфонія „	750, 500, 250

е) термін подачі для хору й пісні 15-VII, для симфонії 15-VIII-27 року.

ж) авторські права зберігаються за автором.

* * *

Матеріали для всіх конкурсів надсилати до журі конкурсу Харків вул. Артема 29 НКО кімн. 13. Відділ Мистецтв. З написом на конкурс.

Брати участь у конкурсах мають право всі письменники, що працюють на Україні, незалежно від мови якою пишуть, та українські письменники, що перебувають по-за межами УСРР.

Відповідальний редактор М. Христовий

:: :: ВИЙШОВ З ДРУКУ САТИРИЧНИЙ ЖУРНАЛ :: ::

№ 8

„ЧЕРВОНІЙ ПЕРЕЦЬ“

№ 8

Ціна 15 коп.

Вимагайте у всіх кіосках

ПРОГРАМИ ТЕАТРІВ

Харківська Акопера

IV концерт Бетховена

за проводом дир. Штеймана

1. 8 симфонія.
2. Музика до трагедії „Егмонт“

Участь беруть арт. Держ. Академічної опери
Гужова і артист театру „Березіль“ Мар'яненко.

V концерт Бетховена

за проводом дир. М. Малько

1. 4 симфонія
2. Увертюра Прометей
3. Концерт для скрипки

за участю Сігетті

VI концерт Бетховена

за проводом дир. М. Малько

1. 1 симфонія
2. 9 симфонія

за участю солістів та хору Державної Академічної Опері.

Концерт Бетховена

Диригує М. Штейман

Соліст О. Боровський

1. 7-ма симфонія
2. Увертюра „Коріолан“
3. 5 фортеп'яний концерт виконає О. БОРОВСЬКИЙ.

1. Увертюра „Коріолан“ написана до трагедії поета Генріха Колін 1807 р., В цьому творі композитор найяскравіше виявив свою мужню, художньо-творчу енергію.

Залізному ритмові протиставлена красива й плавна мелодія— друга тема увертюри. Півучість другої теми м'ягчить суворість решти матеріалу і вносить лірично-експресивний тон в сферу трагічного патосу.

2. Фортеп'яний концерт № 5. E S-dur П'ятий концерт закінчений на початку 1810 року. Видрукований 1811 року в Ляйпцігу і вперше був виконаний 1812 року, при чому не самим Бетховеном, що бувши глухим уже не міг грати, а його учнем Карлом Черні. Популярності концерт цей набрав 1828 р. після виконання його в Парижі Францом Лістом.

Серед інших концертів Бетховена цей має таке саме значіння, як і третя симфонія його (героїчна) увесь він пересякнута радісним життям як і фінал третьої симфонії.

37-ма Симфонія.

- 1) Poco sostenuto. Vivace
- 2) Allegretto
- 3) Scherzo. Presto
- 4) Allegro con brio

Сьома симфонія написана в ля мажорі 1811—1812 року. Виконана вперше 1813 року у Відні. Ця симфонія вся пересякнута трепетом

життя і повна мужньої сили та темпераменту. Друга частина симфонії вносить елегічний настрій затемнюючи яскраву першу частину й тим самим підсилює напруженість дальшого розвитку.

В фіналі симфонії більше ніж де-інде руху народніх мас, поклику до життя, енергії й чинності.

Лебедине озеро

Балет на 3 дії, 4 картини, муз. Чайковського

Дієві особи:

Владарка принцеса — ** ІІ син Зигфрід Швецов або Манкутевич. Олеса Мерхасіна І. Філін, Злий геній Непомнящий. Його дочка Оділія Мерхасіна І. Бено, друг Зигфріда Володимирів. Наставник Зигфріда Бучинський. Селяне, селянки, слуги, пажі й придворні.

I акт.

Танок дівчат з друзями Зигфріда.

Шехтман, Халіп, Федюніна, Лесевицька Бенескриптова, Корнієнко, Рабінович, Средницька, Балашова, Сталинський, Монсен, Ермолаєв, Костантинів, Володимирів, Гудов, Дельсон.

Селянський танок Савицька І, Мерхас'на ІІ Вердовський.

Фінал. Увесь балет.

II акт.

Вальс лебедів. Увесь балет. Адажіо Мерхасіна І, або Манкутевич. Танок шости лебедів. Верекундова, Левчинська, Мерхасіна ІІ, Савицька ІІ, Шехтман та Бакалійникова.

Танок трьох лебедів Савицька І, Подбарська Сакович.

Варіація Мерхасіна І.

Coda. Увесь балет.

III акт.

Танок молодих Савицька І, Мерхасіна ІІ, Савицька ІІ, Тумковська І, Лесевицька, Федюніна, Швецов або Манкутевич.

Еспанський танок Н. Хлюстіна, Сталинський Неаполітанський танок Шехтман, Манкутевич, Верекундова, Тумковська ІІ, Корнієнко, Бенескриптова.

Венгерський танок Веракса, Бакалійникова, Бердовський, Монсен.

Мазурка Підбарська, Костантинів, Володимирів, Хасперова, Средницька, Халіп, Григор'єва, Дельсон, Воробйов, Ермолаєв, Гудов.

Класичне Pas de deu Мерхасіна І, Шевцов або Манкутевич.

Фінал—увесь балет.

IV акт.

Журний вальс. Увесь балет.

Танок кохання Мерхасіна І, Шевцов, або Манкутевич і весь балет.

Варіації Мерхасіна І.

Фінал, увесь балет.

Постановка Л. Жукова

Диригент І. Вайсенберг

Виставу ведуть Непомнящий та Володимирів

Гастролі театру Комедії

(Помешкання Держдрами)

Обнаженная

Драма в 4 д. Б. Батайля

Князь	П. И. Значковский
Княгиня	П. А. Никитина
Лулу натурщица	Д. В. Зеркалова
Беринье	С. Е. Маккавейский
Рушар	Г. А. Яшковский
Табуро	В. Д. Каренин
Шапяр	И. С. Альбинов
М-м Гарзен	З. И. Морская
Сюзон	Л. Н. Саламанова
Сиделка	И. З. Петрова
Аригейм	В. И. Вельев

Постановка С. О. Корнева
Зав. монтиров. частью Вл. Вольский
Суфлер Л. Модель
Уполн. кол-ва В. О. Каренин

Маленькая шоколадница

Ком. в 4 действ. Гавф

Исполнители

Ляпистоль	П. И. Значковский
Жанина	Д. В. Зеркалова
Поль	С. О. Корнев
Розета	Н. А. Никитина
Фелисьен	С. Е. Маккавейский
Менгасоль	И. С. Альбинов
Флориза	З. И. Морская
Гектор	Г. А. Яниковский
Пенгуа	В. Д. Каренин
Жюли	Л. Н. Саламанова
Слуга	В. И. Вельев

Постановка С. О. Корнева
Завед. монтиров. частью Вл. Вольский
Суфлер Л. М. Модель
Уполном. кол-ва В. О. Каренин

Любовь-сила

Ком. в 4 действ. Кайявс и Флерс

Маркиза	З. И. Морская
Андре	С. Е. Маккавейский

Жюльетта	Д. В. Зеркалова
Эрнест	С. О. Корнев
Картрэ	И. С. Альбинов
Аббат	П. И. Значковский
Люсьена	Н. А. Никитина
Соланж	В. Д. Каренин
Софи	Л. Н. Саламанова
Жермен	В. И. Вельев
Франсуа	Г. А. Яниковский

Постановка С. О. Корнева
Завед. монтир. частью Вл. Вольский
Уполном. кол-ва В. Каренин
Админ. Я. Хаммер

Дитя улицы

Комед. в 3 действ. Никодими

Джулио Бернини	П. И. Значковский
Эмилия	М. А. Никитина
Титус, инженер	С. О. Корнев
Франка	З. И. Морская
Недомерок	Д. В. Зеркалова
Фауст, неизвестный	В. И. Вельев
Эгист, слуга	В. Д. Каренин
Жеглиони, учитель	Г. А. Яшковский

Постановка С. О. Корнева

Погибшая девченка

Комедия в 4 действ. Вебера

Аглая	З. И. Морская
Гормен	В. И. Вельев
Коллет	Д. В. Зеркалова
Деляпуа	С. Е. Маккавейский
Альсид Пенгуа	В. Д. Каренин
Отец Пенгуа	Х. П. Кирерский
Симоно	И. С. Альбинов
Нанси Валье	М. А. Никитина
Пьер Сариен	Г. А. Яниковский
Верньо, комиссар	П. И. Значковский
Леони	Л. Н. Саламанова

Постановка С. О. Корнева

Чіо-Чіо-Сан

Опера на 3 дії Муз. Пуччі

Дієві особи:

М-ме Ботерфлей	Копйова
Суцуки	Златогорова
Кет Пінкертон	Лискова
Пінкертон	Базанов
Шарпеіз	Будневич
Горо	Топчий
Принц Імадори	Кернер
Комісар	Жихарев
Бонза	Малько

Дириг. М. Штейман
Декорації худ. О. Тверського

Євгеній Онегін

Опера на 3 д., 7 карт., муз. Чайковського.

Дієві особи:

Ларіна, поміщиця	Мартинович, Крижанівська
Тетяна, її дочка	Славянська, Гужова
Ольга	Златогорова, Копйова
Няня	Карав'я, Стуканівська
Євгеній Онегін	Будневич
Ленський	Середа
Князь-Гремін	Паторжинський, Шидловський
Ротний	***
Зарецький	Гаврилів, Жихар
Тріке	Нікітін, Топчий

Диригент—Штейман М.
Танки поставлені Н. Хлюстиною

ПРОДОВЖУЄТЬСЯ ПЕРЕДПЛАТУ НА 1927 РІК

== НА НОВИЙ ПЕРІОДИЧНИЙ ==

ЛІТЕРАТУРНО - ХУДОЖНІЙ ЖУРНАЛ

== „ВАПЛІТЕ“ ==

Видання Вільної Академії Пролетарської Літератури.

Журнал виходить що-два місяці, починаючи з січня 1927 року, розміром 8-9 аркушів.

Журнал „ВАПЛІТЕ“ містить художні твори (прозу, поезію), критику та бібліографію, публіцистичні статті та спеціальні розвідки про мистецтво взагалі й літературу зокрема, літературно мистецьку хроніку, новини СРСР, закордону і инш.

Журналу „ВАПЛІТЕ“ в 1927 р. вийде шість №№.

В журналі „ВАПЛІТЕ“, крім членів Вільної Академії Пролетарської Літератури, беруть участь кращі літературно-художні сили України, Білоруси, Кавк. Республіки та пролетарсько-мистецького закордону.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

На рік . . . . . 4 карб. — коп.
на 6 місяців . . . . . 2 карб. 25 коп.
Ціна окремого примірника . . . . . — карб. 75 коп.

Передплату приймають всі поштові контори, агентства УСРР, уповноважені УТОДІК'у (Українське Т-во драматургів і композиторів) і безпосередньо контора журналу: Харків, Старий Пасаж №. 28-29, В-во „УТОДІК“.

АДРЕСА РЕДАКЦ. ЖУРНАЛУ „ВАПЛІТЕ“:

Харків, Старий Пасаж №. 28-29, Тел. 10-25, В-во „УТОДІК“.

Об'яви в журналі „Вапліте“ друкується на умовах:

1 сторінка . . . . . 500 карб.
 $\frac{1}{2}$ стор. . . . . 300 карб.
 $\frac{1}{4}$ стор. . . . . 175 карб.
При кількаразовім друкуванні — знижка.

ПОДПИСЫВАЙТЕСЬ НА ЕЖЕНЕДЕЛЬНИК ТЕАТРА, КИНО, ЕСТРАДЫ И МУЗЫКИ

„НОВЫЙ ЗРИТЕЛЬ“

Орган Московского Губерн. ПП и Управлен. Москвск. Зрелищн. Предприят.

..... ВЫХОДИТ В 2 ИЗДАНИЯХ .....

ПОДПИСНАЯ ПЛАТА:

на 1) основное издание (с программами
Московских театров)

на 1 год — 7 руб., на 6 мес. — 3 р. 50 к.

на 3 мес. — 1 руб. 75 к.

Цена отдельного номера 20 коп.

на 2) удешевленное издание (без программ)

на 1 год — 3 руб. 50 коп., на 6 мес. — 2 руб.

на 3 мес. — 1 руб 10 коп.

Цена отдельного номера 10 коп.

ПОДПИСНУЮ ПЛАТУ НАПРАВЛЯЙТЕ: Москва, Каретный ряд 3, гл. Конторе „Новый Зритель“

Тариф на объявления: Строка непарели—50 коп.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ПЕРЕДПЛАТА
== НА ДВОХМІСЯЧНИК ==

„МУЗИКА“

Орган Всеукраїнського Музикального Т-ва ім. ЛЕОНТОВИЧА

За редакцією колегії в складі т.т. Вериківського, Гарника, Гринченка, Качеровського та Козицького

Завдання журналу полягають: 1) В освітленню питань культурної революції в галузі мистецтва, громадсько-педагогічних, музичної науки, масової роботи, критики, бібліографії та нотографії. 2) В освітленню головних питань музичної науки та мистецтва з марксівської точки зору. 3) У відбиттю всіх важливих подій та явищ музичного Рад-союзу та закордону. 4) В обліку та освітленню роботи музичних установ та організацій, обміні практичним досвідом у галузі музроботи, то-що.

ЦІНА: на рік—5 карбованців, на 6 міс.—2 карб. 50 коп. Окремий номер—95 коп.

Передплату приймають: Київ, вул. Раковського, 15—Муз. Т-во ім. Леонтовича.

ВИЙШЛА З ДРУКУ БРОШУРА ЛЮДВІГ ВАН-БЕТХОВЕН

ВИДАННЯ КОНЦЕРТОВОГО БЮРА
УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМИ АКАДЕМІЧНИМИ ОПЕРАМИ

В БРОШУРІ СТАТТЯ ПРОФ. А. АЛЬШВАНГ — КОРОТКА
ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИ БЕТХОВЕНА І ЙОГО ТВОРЧОСТИ.

Ціна 25 коп.

ЦЕНТРАЛЬНА
== НАУКОВО-УЧЕБОВА ==
БІБЛІОТЕКА.

СПИСОК № 18

п'єс, дозволених до вистави Вищим Репертуарним Комітетом
УПО НКО УСРР

УКРАЇНСЬКИЙ РЕПЕРТУАР

1. Бариленко І. Кризь вогонь та кров—п'єса на 4 д. Рук. Стор. 42. А.
2. Кивенко В. Чорна пляма (Суд над сільськими хуліганями). На 3 частини. Рук. Стор. 20. А.
3. Панченко М. Коліївщина, п'єса на 9 картин з епілог. Рук. Стор. 75. А.
4. Ромашов Б. Кінець Криворильську (Зорі назустріч). Сатирична мелодрама на 5 д. (11 картин). Переклад Л. Гаккебуш. Рук. Стор. 181. А.
5. Савицька Н. Гроші напрокат („Профробітники“). П'єса на 3 д. Переклад О. Рябікова „Сільський Театр“ за 1927 рік. А.
6. Стодоля П. Покірливі та ображені (За п'єсою, „Великий комунар“). П'єса на 1 д. Рук. Стор. 11. А.
7. Сулліван (Селлівен) В. Мікадо. Оперета на 3 дії Перер Б. Крижанівського. Текст М. Йогансена. Рук. Стор. 32. А.
8. Холодногорець І. Шелихвіст. П'єса на 3 дії. Рук. Стор. 73. А.
9. Чічерін В. Наша зверху. П'єса на 2 дії. Рук. Стор. 40. А.
10. Шаповаленко М. 1881 рік. Мелодрама на 5 д. і 10 картин. Пер. Л. Гаккебуш. Рук. Стор. 99. А.
11. Шевченко І. Княжна. Інценіровка поеми Т. Шевченка на 3 дії. Рук. Стор. 35. А.
12. Ященко Л. На межі. Побутова п'єса на 3 дії. Рук. Стор. 46. А.

РУСЬКИЙ РЕПЕРТУАР

1. Волосевич Н. Плюс електрифікація. Представл. в 3 сценах („Культработник за 1927 г. № 5“) Стр. 7. А.
2. Волькенштейн В. Маски Ком. в 3 д. Рук. Стр. 80. А.
3. Глебов А. і Субботин Л. Горячкин в деревне. П'єса в 2 д. МТИ. Стр. 16. ц. 10 коп. А.
4. Златов Г. Расправа. П'єса в 4 д. (По рас. Гладкова „Огнечный конь“) Рук. Стр. 44.
5. Иллеш Бела. Купите револьвер. П'єса. А.
6. Ильинский Ф. Спорная изба. Агитком. МТИ 1925 г. Стр. 31. А.
7. Колло. Фрейлейн Сузн. Музком в 3 д. Рук. Стр. 71. А.
8. Краус В. Клоун. Музком в 3 д. Пер. Евг. Геркена. Рук. Стр. 96. Б.
9. Турдуз Ж. Беговые братья (Волки—среди волков) П'єса в 3 д. Пер. В. Петрона. Рук. Стр. 187. Б.
10. Луцкий К. Бетховен (Лунная соната). П'єса в 3 д. і 8 картин. Рук. Стор. 137. А.
11. Мизандронцев Л. Гром дальний. Ист. п'єса в 7 эпиз. МТИ. 1927 г. Стр. 40. ц. 50 коп. А.
12. Рудаков И. Волки в овчарне. П'єса в 4 д. Изд. „Центросоюза“ 1925 г. Стр. 27. ц. 15 коп. А.
13. Савицкая Н. Профработнички. П'єса в 3 д. МОДПК. 1925 г. Стр. 38. А.
14. Сармен Ж. Самые прекрасные в мире глаза. П'єса в 3 д. Пер. С. Базиной і Н. Плесского Рук. А.
15. Синяевский Д. Добрый чорт. П'єса в 3 д. і 4 картинах. Издательство „Долой неграмотность“ М. 1927 год. Стр. 104. Ц. 1 р. 50 коп. А.
16. Снесарский В. Газ. Инсц. в 3 карт. Рук. Стр. 16. А.
17. Суд над знахаркой (Курыниха). П'єса Ленинградск. Пролеткульта. Изд. „Прибой“ Л. 1926 г. Стр. 24. Ц. 10 коп. А.
18. Чижевский Д. Лобное место (Голгофа). П'єса в 5 д. Изд. 2. „Долой неграмотность“. М.—Л. 1917 год. Стр. 52. Ц. 60 коп. А.
19. Шапсай П. Коко—„комуніст“. Музком в 3 д. Текст Евг. Меншикова. (Сюжет заимствован). Рук. Стр. 86. А.
20. Штернгейм К. Манон Леско. П'єса в 4 д. Композиция рус. текста Дм. Смолина. Б.
21. Штраус О. „Терезина“. Музком в 3 д. Либр. Руд. Шанцера і Э. Велиш. Пер. К. Грекова. Текст пения Евг. Геркена. Рук. Стр. 3. Б.

Вч. Секретар ВРК Мик. ПЛЕСЬКИЙ